

בקולות הקוויזלינגים

ישראל, כתביעה להצביע למען ביטול ה מימשל.

האסיפה בבית ציוני אמריקה, בה השתתפו קרוב ל-200 תלמידים ותלמידות, היתה אחד המאורעות היפים של השבוע. היתה זאת הפעולה הראשונה, מזה זמן רב, שארגן עלידי צעירים באופן עצמאי, ללא נסיון פוליטי כלשהו. הספונסאניות המאולתרת ריחפה על פני האולם, הישחתה לאסירי פה אופי מלבב ומושך.

תלמיד דתי, חובש כיפה, גינה את עמדת המפלגות הדתיות. סטודנט ערבי מירושלים סיפר לנאספים על עוללות הממשל. אמר עורך העולם הזה, שברוך את הכנס מטעם החעד היהודי-ערבי: "בשעה שהעזונים מלי איס ידעות על כנופיות של פושעים צעיריים, ונערכים סימפוזיונים מלומדים על משבר-הנוער ועל דור האספרסו והטחיסט, אתם משמשים הוכחה חיה כי דור זה אינו נופל מקודמו. הדור הקודם התגבש במלחמה נגד הכיבוש הזר, באצ"ל והפלמ"ח, בלחיי והגנה. המערכה לביטול המימשל היא הצעד הראשון להתגבשות הדור החדש, במאבק למען מטרה חדשה, נגד אויב חדש. אתם העילית המוסרית של דור זה, כשם שמייסדי המחתרת היו העילית המוסרית של הדור הקודם!"

יום לפני כן התקיימה בירושלים אסיפת המונים מטעם ועד הסטודנטים לביטול המימשל הצבאי, בו משתתפים התאים המפלגתיים של כל מתנגדי המימשל, וכן ועד הסטודנטים הערביים. גם אסיפה זו משכה אליה המונים — חזיון בלתי-ריגלי בשבת, בירושלים השקטה.

★ ★ ★

תעלולי קוד מפא"י

בינתיים נערכו הכוחות הנגדיים ל פעולה. הם לא יכלו לעורר פעולה המונית משלהם. שום תנועה ספונטאנית לא קמה לתמוך במימשל. תחת זאת נאלצו אדוני המימשל לנקוט בשיטה הקרובה להם יותר: הכוח הגס והשרירות השלטונית.

המערכה האופיינית ביותר התנהלה סביב קול ישראל. מכשיר מפא"י זה מעוניין עתה, לקראת הדיון על מעמדו, להתעטף ב"איצטלה ציבורית, כלל-לאומית. אולם במצב משבר זה לא יכלה מפא"י להרשות לעצמה לשחק במחבואים. קול ישראל נתגלה כפי שהגדה: זרוע של הכת הבן-גוריונית, המ שרת את אדוניה בצניעות גסה.

ביום הששי בבוקר, בשעה 11, הגיש ה חעד לקול ישראל כתל-אביב הודעה זו: "הוועד היהודי-ערבי לביטול המימשל הצבאי מודיע שהמסלחות מכל הארץ יתרכזו ביום השלישי, בשעה 4.30, בבית החלוצות בירושלים. תמננדי המימשל מוזמנים ללוות את המשלחות. פרטים מבודעות." הודעה נמ שרה באמצעות משרד-הפירסום דחף, ו קול ישראל נתן למשרד זה, ועל שמו, קבלה רישמית על התשלום.

סגל חדש

נועד בין-לילה, אחרי שנתקבל מטעם ה ועד היהודי-ערבי כאות המיבצע. הוא הו פיע על חלק מן הסיסמות, שצוירו בערים. מאות רבות של סיסמות

כעבור דקות מעטות הודיעו אנשי קול ישראל שאינם מקבלים הודעות באמצעות משרד-הפירסום — דבר שלא היה ידוע להם, כנראה, כמו דקות לפני כן. הוא ורש הודעה חדשה על נייר-מכתבים רישמי של החעד, ובחתימת "אישיית מוכרת".

כך עברו שעותיים. ההודעה חדשה, חתו מה עלידי אחד מראשי החעד, נמסרה ל קול ישראל בשעה 1.30.

בשעה שש בערב התקשר נתן ילין-מור, בשם החעד, עם מחלקת החדשות בירושלים. נתברר כי זו אינה מתכוננת לשדר את ה הודעה. לפי עצת השדרנים, התקשר מפקד לחיי לשצבר עם עמוס גורדון, המנהל ה אחראי לחטיבה זו (האיש שקבר רבע מליון ל"י מכספי המדינה בשבועון הרדיו בישראל המול). גורדון טען שלא קיבל כלל את ההודעה, אך בהמשך השיחה נסתבר כי ידע אותה על-פה. הוא התנגד עתה לנוסח, בטענה שזו הזמנה להפגנה בלתי-חוקית.

הוצע לו לשנות את הנוסח בו כמקום. גורדון הבטיח להתעקף, ביקש להתקשר עמו שנית בשעה שמונה בערב. אך בשעה זו — ובכל שעות הערב — לא נמצא האיש ב ביתו, ואי-אפשר היה למצאו. גם הוא הפך לנשמה תועה. ההודעה לא שודרה בשבת. ביום הראשון התקשר החעד שוב עם מחלקת-החדשות על המקח על כל מילה. גלתה ההודעה, בשיחה ארוכה עמדו אנשי מחלקת-החדשות על המקח על כל מילה. לבסוף, בהסכמתם, נוסחה הודעה חדשה: "הוועד היהודי-ערבי לביטול המימשל הצבאי

מודיע על קיום אסיפת-עם, בהשתתפות ה משלחות מכל הארץ, שתתקיים ביום השלישי, ש, בשעה 4.30, בבית-החלוצות, ירושלים." לפי דרישת המחלקה, הומצאה הודעה מתוקנת זו בכתב. גם על כך נתקבלה קבלה רישמית. אולם ההודעה, שנוסחה לפי הנחיות אנושי מחלקת החדשות עצמם — לא שודרה. הרדיו הממלכתי, הכל-לאומי, גילה את פניו. היו אלה פני המושל הצבאי.

★ ★ ★

הפאניקה המפוכרת

יטיפול בפרשה זו כבר רמו על עמי הממנה לא השיב בשלילה. הוא קבע פגישה עם נציגי החעד, לשם קבלת "הבהרות". פגישה זו נדחתה על-ידי כמה פעמים, נתקיימה לבסוף רק ביום שני בערב. או הסכים הממונה להעניק רשיון לתהלכת, אך במסלול המרחיק אותה מן הכנסת. אולם עוד לפני זה הודיע קריש לזו לעתור נות (אך לא לחעד) כי הוא הורה לוועדת יחסייה-ציבור של הכנסת שלא לקבל את המשלחת, בגלל כוונת היוזמים לערוך הפגנות בלתי-חוקיות. לזו הסתמך על שתי מילים בנאומו של אורי אבנרי באולם מוגרבי (העולם הזה 1327). אותן קרע מן ההקשר ופירש כקריאה להתקוממות המונית. בהודעה פרובוקטיבית זו נתן לזו, במאוחר, אישור לנכונות הטענה שהושמעה, ערב בחירתו, כי אסור לבחור יו"ר מפא"י ל מוסד המחוקק, בו מהזה מפא"י מיעוט. אולם גם מפא"י אינה יכולה לאסור על חברי סיעות אחרות לקבל משלחות בבניין הכנסת, לשם חילופי-דיעות במזנון או בחדרי-הסיעות.

אחת עשה סירב הממונה על המחוז ל העניק רשיון לתהלוכה שניה, לוועדת-סטודנטים, המורכב מתאי חמש מפלגות. אנשי החעד מיהרו להגיש בקשה לצו-על תנאי, ואמנם השיגו צו זמני. תחת לחץ זה ניכנע הממונה, הסכים לתהלוכה — אך שוב במסלול בלתי-סביר.

גורל דומה היה צפוי למודעות ברחובות חיפה. עיריית חושיסטאן סירבה לקבלה להדבקה, באמתלות סכניות שונות ומשונות, הסכימה לבסוף להדבקה — ביום הרביעי.

צוירו עלידי צעירים שהשתייכו לנופים שונים, שהתחרו ביניהם בלהיסות. רוב הסיסמות ברחבי הארץ צוירו עלידי צעירי תנועת השומר הצעיר, אשר למעלה מאלף מהם השתתפו במיבצע זה.

★ ★ ★

היפריעו הקוויזלינגים?

מה היתה כוונתם של מעוררי הפאניקה? מדוע העלו בזרזון זכרונות מימי ההפגנה החרותית ערב ההצבעה על השינויים, כאשר הומטרו אבנים לכנסת?

המטרה היתה כפולה. ראשית: להבהיל את הכנסת עצמה, להעלות לנגד עיניה את הדחליל של התקוממות ערבית — כדי להצדיק את הצורך בקיום המימשל. שנית: להשתיק באמתלה זו את המחאה החוקית של אזרחים, המשתמשים בדרכים דמוקרטיות להבעת דעתם על שאלה גורליות.

ערב ערכת מסע-המשלחות היה קיים חשש ברור בלב היוזמים כי סוכני המימשל של וחסידיו עלולים לגרום לפרובוקציה מוחשית, כדי להביא למהומות דמים. על כן הוקטנו המשלחות עוד יותר, הועמדו על המינימום.

בינתיים נתעוררו גם גופים אחרים לפעולה. האווירה החדשה עודדה את הגופים המפלגתיים המסורבלים יותר, והפחות נלחמים לפעולה המונית, ליוזם פעולות משל. הם, אהדי החעד היהודי-ערבי מבין סגל האוניברסיטה אספו חתימות של חמישים פרופסורים ומרצים למען כרוז בלתי-מפלגתי (המשך בעמוד 18)

בשערי משרד אגודת-ישראל בתל-אביב, הוצבו משמרות מטעם ועד-הנוער.

הם לא פושעים, אדוני! הם לא רוצחים! אפילו מועלים אינם! אפילו שוחד לא קיבלו!

★ ★ ★

רק עוד רגע! הנה אחד הקורבנות! בטח אחד מהם. העיניים אומרות זאת! הידים הרועדות! הכל, הכל. הכל.

אדוני, עשה לי טובה! שמע לי רגע! אל תאמר אף מילה! אני מבין אותך! בטח אני מבין! שמע אותי לרגע!

אתה ערבי. איך בחדאי היה אדם מכובד. בטח שמר על כבודו ובהדאי היה מוכן לשפוך את דמו כדי לשמור על כבוד זה.

לא אל תגיד מילה! אני מבין את מצבך. הם אימרו עליך. אני מבין. אבל הרי מבטי בניך מלאי-הבזבז יושפכו את דמך. דמעות אשתך, המושפלת בין הנשים, יותר פוגעות מכל האיזמים.

ואמך, אדוני! אתה זוכר כאשר שוטר עצר אותה, בהיותה בחיפה, ללא רשיון? היא רק שכחה אותו בבית. אומנם השוטר לא ידע שהיא אמך, ולכן היא הוחזרה במכונית משטרה סגורה אל הכפר כמו... כמו מה, אדוני?

אתה זוכר את זה? היא אמרה או לשוטרים בקול-בוכים: "בני הוא חבר-כנסת! הוא ילמד אתכם לקח!" אבל הם צחקו...

אתה זוכר את זה? אל התעצבן! אני מצטער! אולי היא לא היתה אמך. אולי היתה רק קרובה, או טמם בת כפרך. אבל היא אמרה שאתה בנה!

סליחה, אדוני! אני יודע מה מתרחש כאן. אני רק מציע שאם אין ברירה, גש למזנון של הכנסת. יש שם הרבה סכינים. אתה מבין? זה הרבה יותר מכובד. האביב מתקרב. יהיו הרבה פרחים. גם מצבה תהיה, גם שירים ייכתבו.

אוי, אלוהים! אתה אומר שתצביע נגד המימשל? מה? אני... אני לא מאמין! אבל מה? אתה אומר שאתה חבר-כנסת, אבל לא ערבי? אתה מניצולי גיטו חרשה?

ראשד חוסיין